

kennis van
laats saam,
worden bij
k, dat niet
de subje-
ing in het
ondergaan,
van Chris-
leefte planta
it niet het
ilve; daarin
isme, dat
er het Oude
geving der
kindschap
het recht
gen. Maar
toepassing
tus' komst
e geldt dit
is de ge-
de geloovi-
istis' dood
en getoofd,
e zijde in
te veel uit
ovigen van
erven nog
n hebben,
nen, die in
ger wezen
Calvijn er
ristus' ster-
geelooigen
te verande-
verschil
in uit, dat
m's school,
heerlijkste
sterven bij
de Schrift
den dood,
ngen zeker
an de be-
chat. Tot
wordt ge-
in het Pa-
tot de ge-
id nog niet
un sterven
naar Abra-
niet de ge-
orden Mid-
christ hier
Abraham's
terlijk zijn
k licht toch
i, die wijst
d van het
vigen des
Eerst door
is dat ver-
te aartsva-
ook onzen
n zijn, ge-
volgt dan
et leven na
s geelcud
Het woord
en te wor-
sterven is
vorm door
den nage-
voor den
en wegge-
„Christus
daan den-
aad, dat is
zou al de-
ods, door
id onder-
nten saam,
ods eerst
n tweede
elling van
en, en ten
sterven en
an de ge-
eschonken
heel ander
Dude Tes-
ernaams
terker dan
ingen, die
schenken.
akter van
a. Kanaan,
en honig,
g leven is
kinderen,
en voor-
a, die den
alle leven,
ds genade
r de don-
ods, was
rooter be-
a de psal-
teerz voor
e gaan in
ler, Heere,
er, goeder-
is in Uwer
en in het
e, riep ik
ten tot de
het Uwe
e: 9, 10),
bij Israel
et onder-
en den
at, dan in
ons deelt
ven; gaat
te eeuwige
te naar de
rael wordt
e donkere
heengaan,
ende land
art daar-
vaardige.
men in de
i, nu van
het rijk

des doods, derst de levensvreugde, het zon-
licht, de genieting van het aardse zijn en
leidt een vreugdeloos bestaan. Voor ons
is dat sterven de doorgang tot een nieuw
leven, 't welk al zijn rijkdom en heerlijkheid
daaraan ontleent, dat het een leven met
Jesus zal wezen. Maar voor Israel valt veel
meer de nadruk op de donkere zijde van
het sterven, op het tegenwoordige van
den dood, op hetgeen de ziel in den staat
der gescheidenheid derst, omdat ze van het
lichaam, dat bij haar behoort, is beroofd.
Daardoor treedt het verschil tusschen god-
deloos en rechtvaardigen in het leven hier-
naamals op den achtergrond en overheerscht
de voorstelling van hetgeen gelijklijk in
den dood aan beide overkomt. Zelfs kan
dit laatste zoo sterk geschieden, dat de indruk
ons ontstaat, of er metterdaad geen ver-
schil is tusschen beider toestand; of god-
deloos en rechtvaardigen beiden gaan
naar één plaats, één doodenrijk, een „ge-
meente der dooden”, waar ze beide te-
zelfde lijden moeten ondergaan.

Die voorstelling nu vindt haar praeg-
nante uitdrukking in het woord *School*. In
onze Statenvertaling is dit woord niet juist
overgezet, en het zou ook uiterst moeilijk
wezen hiervoor een Hollands woord te
vinden, dat geheel juist den inhoud weerge-
eft. Nu eens vertaalden onze overzetteren het door
graf en dan weer door *het niettegenstaande*
in het oorspronkelijke steeds éénzelfde woord
gebruikt. Door *graf* wordt het woord
Schoel 32 maal weergegeven, door *het*
evenzeer 32 maal, maar beide vertalingen
zijn niet juist. Voor *graf* bezit het He-
breuwsch een eigen woord, dat overal ge-
bruikt wordt waar van een graf in eigen-
lijken zin sprake is; en ons *het* kan het
woord Schoel al evenmin betekenen, want
als Jacob in Gen. 37: 35 zegt: want ik zal
rouw bedriegen tot mijnen zoon in de
Schoel nederdalen, dan voeld ieder wel, hoe
hier van de hel geen sprake kan wezen.
Welke betekenis het woord dan heeft, zul-
len we in een volgend artikel zien.

Verenigingsleven.

HET HOOGLAND.

Eenigermate, schoon niet zeer nauw, verwant
aan de inrichting, die de vorige maal besproken
werd, is de „Vereniging tot Christelijke Ver-
pleging van Bedelaars en Landloopers” met haar
stichting *Het Hoogland*, eveneens in de Ge-
dertsche bosschen, in de omgeving van Apeldoorn,
n. l. bij Beekbergen, gelegen.

Het Hoogland behoort tot de min of meer
onbekende huizen van barmhartigheid, aan de-
welke in christelijke kringen niet de aandacht
geschonken wordt, die ze verdienen. Het groote
nut van Christelijke verpleging van bedelaars
en landloopers — hoevelen hunner waakten
niet ten doode, zoo de christelijke barmhartig-
heid zich onthoudt, doch kunnen nog gered
worden zoo zij zich hunner aantreft — moge
in het oog springend zijn, het kan zijn niet
hebben, hier eens aantekenen wat de directeur
der inrichting, die er althans een overdeven
optimistische beschouwing op na houdt, er van
zegt:

De bevolking is een mengelmoe, een chaos.
Een woud van verschillende boomden, die allen
hun afzonderlijke behandeling behoeven, en
moeilijk te besturen vallen. Een allerleest daad
is dan ook na hun opname en reiniging om
langamerhand de „ware” Jacob te zien te krijgen.
Verschillende middelen worden daartoe aange-
wend, en de ondervinding heeft ons daarin
natuurlijk niet weinig bediende. Daarna worden
de verkeerde begeerten, hartstochten, neigingen,
in één woord zijn ongedwongen in hem tegen-
gegaan en berispt, en hem tegelijkertijd op ver-
betering van zijn doen en laten gewezen, terwijl
is alles zooveel mogelijk op de vervulling onzer
plichten wordt aangedrongen, tot arbeid en dank-
baarheid jegens God en de menschen aangespoord.
„Bij de verzorging nu van al deze verschillende
elementen met al hun verkeerde neigingen,
lusten, hartstochten enz. moet voorzichtig ge-
handeld, met tact opgetreden worden, wil de
verzorging ook maar enigzins doel treffen.”

Laat ons hier mogen zeggen, dat de mening,
die bij zooveel bestaat, alsof dan deze menschen,
welke in de meest mogelijke ellende, schier
omkomend van armoede om opname smeekend,
opgenomen worden, verzorgd, van voedsel voor-
zien, gereinigd enz. enz. en daarna zelf voelen,
liefgeven en bescheiden, dat ze een ander leven
moeten leiden, willen ze niet weder tot de
doorgestane ellende vervallen, nu ook dankbaar
zijn en straks in de Maatschappij teruggekeerd
arbeidszaam, opzettend gaan leven, is absoluut
fout en mist allen grond. Ze mogen het beloven
en verzeeken, maar ze doen het helaas niet,
soms voor een korten tijd. En die van deze
gedachte, dat ze het wel zullen doen, moge
uitgaan bij dezen arbeid, zal steeds de bitterste
teleurstelling ondervinden. Lat ons niet vergeten,
dat bij dezen arbeid schering en inslag is: de
hand is weergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel en
de gewassen zeg tot de wending in het slijk.

„Vergeten we toch bij dezen arbeid niet, dat
de ellende, waarin deze ongelukkigen vervallen,
voor het grootste gedeelte een gevolg is van hun
levensbeschouwing, levenswijze, van hun doen en
laten, de lust tot zingenot, beheerscht en ge-
steund door de macht der zonde van het men-
schelijk hart, en van den obstructiegeest en de
obstakel die er in de maatschappij heerscht.”

„En nu zal opname in een liefdijck thuis-
— voeding — verzorging enz. hee daarvan niet
alzoed kunnen genezen. Voor een korte wijle
moge de verpleging en verzorging, welke ze
erlangen, de orde die heerscht, een goeden invloed
op hen hebben, hen in den hand houden, die
levenswijze, die lust tot zingenot, die macht
der zonde voor korter of langer terugdringen,
voor genezen, tot andere levenswijze komen voor
de toekomst is iets meer noodig en wel bizon-
dere of algemeene genade Gods. En die te geven
is niet in onze macht. En indien we dit niet
uit het oog verliezen, zullen we voor bittere
teleurstelling bewaard worden, wij kunnen ploegen,
eggen, zaaien, planten, des noods nat maken,
maar God moet den wasdom en ook de klem-
kracht geven.”

En in dat bewustzijn moet voortgegaan,
maar ook de grond van dien arbeid gezocht
worden, anders zou men moedeloos worden,
stende op de betrekkelijk weinig vrucht, die
de arbeid geeft. Men moet de menschen nemen,
zoals ze in werkelijkheid zijn en zich niet door
den schijn op een dwaarsloep laten brengen,
om alsoo van heiligen niet is vrucht te verwachten.
Bedenke men toch, dat menschen, die teuge-
volge van hun levensbeschouwing, van hun lust

tot zingenot, door de macht der zonde in zoo
diepe ellende gevallen zijn, zich over het alge-
meen niet bekeeren van de dwaling hun weg,
doordat ze uit dien treurigen toestand geholpen
zijn, maar veel meer tot hun vroeger leven terug-
keren, als ze ook maar eenigzins van het
vroegere lijden vergeten zijn, tenzij er Goddelijke
genade is, die hen evenals ons bewaart en sterkt.”

Ondanks dit alles meent de directeur de vraag,
of de arbeid van *Het Hoogland* dan geen nut-
telooze is, aldus te mogen beantwoorden:

„Onder de groote massa zijn er nog steeds
gebleken, zooals ons elk jaar heeft geleerd,
enkelten te zijn, bij wie het tot ernst kwam
tengevolge van de verpleging en die voortaan
een opzettend, christelijk leven leidden en in
de maatschappij met eere hun plaats innamen.
Reukten men nu, dat deze enkelten dan maar
moeten opgevoerd en verwaarloosd worden, om
de velen, en dat ze in hun ellende maar moeten
ondergaan, dan ja zou de arbeid onnoodig zijn.”

Van christelijk standpunt zal men echter zoo
niet redeneeren. De christelijke barmhartigheid
laai zich overigens ook niet terugschikken door
de gedachte, dat zij zoo weinig vermag en dat
haar kracht zoo klein is tegenover de grootte
van het arbeidsveld.

1908 had 181 verpleegden met 18301 ver-
pleegdagen, waarvan er 57 op 1 Januari 1908
aanwezig waren; 124 namen we er in 1908 op,
terwijl daarvan 119 vertrokken en er alzo op
1 Januari 1909, 61 aanwezig waren.

De leeftijd van deze personen liep van 20
tot 60 jaar en wel 17 van 20 tot 30; 40 van
30 tot 40; 43 van 40 tot 50 en 24 boven de
50 jaar en waaronder 85 Protestanten en 39
Roomsche-Katholieken. Noord-Brabant leverde
hiervan 9, Gelderland 16, Zuid-Holland 29,
Noord-Holland 27, Zeeland 2, Utrecht 9, Fries-
land 13, Overijssel 18, Groningen 7, Limburg 1.
Gehuwd waren 16. Oogehuwd 108. Allerlei
ambachten als anderszins waren daaronder, als:
metelaars, timmerlieden, koetsiers, boekhouders,
bakkers, slagers, losse weeklieden, schippers,
boerenarbeiders, enz. enz.

„En wat nu de vrucht van de verpleging
betreft, in verband met wat we hierboven zeiden,
— aldus weer de directeur — och, dan meenen
we, hoewel we gaarne meer vrucht hadden
gezien en ook wel eens gunstiger jaren hebben
gekend, dat we nog niet ten eenen male ont-
vreeden behoeven te zijn, maar dankbaar. Van
de 119 personen gingen er 19 naar Duitschland,
hetzij als grondwerker, melknecht of fabrieks-
arbeider, 3 naar België, 76 bleven binnenslands,
hetzij in de bouwbedrijven, hetzij als boeren-
knecht of arbeider of anderszins, waarvan eenigen
slagden, anderen niet, 20 gingen op goed geluk
voor geen hunker van achteren groot
bleek, integendeel een klein, 3 werd het verblijf
ontzigt, een enkele werd verzorgd met zijne
familie, terwijl één oude van dagen overleed.

„De werkloosheid, die zoowel in binnen- als
buitenland heerscht, deed zich geducht voelen
en honderden, haast hadden we gezegd duizenden,
moesten we afwijzen. Het gemiddeld verblijf
was dit jaar aanmerkelijk langer, waarvan de
werkloosheid allerwaarschijnlijk de oorzaak
was.”

Zoo oot, dan is het uit den aard der zaak
in stichtingen als *Honderd* en *Het Hoogland*
vaak een ploegen op rozen. Gelukkig dat de
Heere dikwijls vruchten ziet waar de mensch
ciets dan vruchteloosheid aanschouwt. „Werp
nu brood uit op het water”, — zoo zegt trouwens
de Prediker — „want gij zult het vinden na
vele dagen.”

Uit de Pers.

In de *Groninger Kerkode* schrijft Wilhel-
mus, die over een welversneden pen beschikt,
over de „kunst van het geven”. Zijn „Gron-
inger brief”, die wel niet uit Groningen zelf
afkomstig is, nemen we in zijn geheel over:

Antiee frater.

De eerste week van het nieuwe jaar is bijna al
weer verstreken. Zoo gaat dan ook het jaar 1909
als een schaduw heen. We staan nu nog aan zijn
begin en het lijkt wel heel wat, zoo'n 53 weken,
maar het is slechts schijn.

Toonen we dit te verstaan, door verdraagbare
inspanning van onze beste krachten, op welk ter-
rein des levens ons ook een plaats ter bearbeiding
werd aangewezen.

Ik heb vroeger van zeer nabij een domein gekend,
die na een avond waarop een onzer meest gevierde
kanseldersnaars in die gemeente was opgetreden,
tot mij zei: kon ik ook toch eens preken! Die
verruiting kon ik verstaan, maar ik herinnerde
hem aan de gelijkenis van de talenten, waaruit
bleek, dat de hoofdvraag was, niet welk talent we
ontvingen, maar veel meer, welke winste we deden
met het talent, waarmee we arbeiden moesten. Ik
geloof, dat onder ons dit te weinig wordt besef.
De man van het kapitaal verheft zich zoo licht op
zijn geldmacht, op het aannemen, dat hem die macht
verschafft. De geleerde verhoovaardigt zich op zijn
weten, op zijn scherp verstand, waardoor hij de
resultaten van de wetenschap verrijken kan. Hij
die invloed en positie heeft, heidit zich zoo licht in,
dat hem dit alles rechmatig toekomt. Ijdelen
waan bij die allen, wanneer zij niet diep overtuigd
zijn, dat hierdoor ook een grotere verantwoordelij-
kheid op hen gelegd is, dat zij minder zijn in
het oog des Heeren dan die kleine, wanneer ze
van het grotere kapitaal ook niet meerdere rente
kweeken, dan zij, die het minder deel ontvingen.
Voor alle tijden blijft met gulden letters het
woord des Heilands geschreeven, dat de arme weduwe
met haar penningsake meer deed dan derijken met
hun schatten. Zoo is het op steiflijk gebied en
niet anders ook op geestelijk terrein. Hoe groter
het bezit, hoe hoger de verantwoordelijkheid. Er
is in het leven velekei ellende van stoflijken en
geestelijken aard. Ok in de gemeente des Heeren!
Wie helpen kan en niet helpt, staat schuldig. We
begrijpen dit heel best, wanneer bijvoorbeeld iemand
te water ligt en zij, die helpen konden, eenvoudig
souden voorbijgaan om den drekkeling met den
dood te laten spartelen, zich niet om hem bekom-
meren. Zelfs is dit een strafbaar feit, waaruit wel
blijkt, dat diep in ons rechtsbewustzijn de over-
tuiging wortelt dat hij, die helpen kan en niet
helpt, zich vergrijpt aan zijn naaste. God lief te
hebben boven al en als gevolg daarvan ook onze
naaste als ons zelf, daarin is de hoofdsom der
goddelijke wet voor ons begrepen. Wanneer die
zich als goddelijke wet meer vat op ons had,
zich als goddelijke wet meer vat op ons had, leven
hoevel rijker zou daardoor niet ons eigen leven
en ook dat onzer medemenschen worden. Hoe zou
er ook niet in den dag van velekei werkloos-
heid en armoede een vriendelijke ontsnata vallen
op het levenspad van zoo menigen tober, die nu
met wrvel in het hart de maatschappij de schuld
geeft van al r'n ellende. Toch moeten we ook
dankbaar zijn voor het vele goede, dat we nog
mogen opmerken. Zoo las ik deze dagen ergens,
dat de Gereformeerde Kerken te Amsterdam een
tekort voor de kas over het jaar 1909 vreesden
van f5800 en zie, er wordt in de Kerk gecon-
teerd tot een bedrag van over de f6000. Niet
door lijsten te presenteren, maar door het zakje
voor te houden. Dit acht ik het juiste vragel in
Groningerland en veelal ook elders, heeft men de
gewoonte, wanneer Kerk of broederschap tekort komen,
niet een lijst rond te gaan. De broeders en zusters
teekenen daarop hun namen met vermelding van
het bedrag, dat ze beschikbaar hebben gesteld.
Met een paar dagen weet het halve dorp, dat boer

A. weer flink uit den hock kwam. Toch een ideale
kerk! Hij kan nog wel wat missen! Zijn weldaden
worden op het aanplakbord vermeld! Boer B.
echter, zoo'n knijper, zoo'n gierigaard, zoo'n dui-
tend, die het toch ook maar wat best kan doen,
heeft maar voor een klein sommetje getekend!
Is dit nu de Christelijke liefdadigheid, voortge-
komen niet om menschen te behagen, om zelf ge-
te worden, maar uit de waarachtige broederlijke
liefde? Laat uwe weldaden niet voor u uit-
werpen op de straten! De rechterhand en de lin-
kerhand behooren het zelf van elkaar niet te
weten, wat ze doen, om een Christenplicht te ver-
vullen. Ik herinner me nog heel goed, dat vroeger
in meer dan één gemeente in Groningen de ge-
woonte was, vooral bij gelegenheid van Nieuwjaar
dergelijke lijsten te doen rondgaan. De rijkers
gevers hadden dan niet alleen het genot van de
lijst, maar ze waren meeten van het laatste „Nieuw-
jaarsloopen”. Af. Zoo sneed dat mes van beide
kanten. Och het menschenhart is zoo arglistig!
Oas ik, zoo las de heer Troelstra onlangs in de
Tweede Kamer een uitlating van Dr. Kayper uit
het werk van den Heiligen Geest voor, is zoo
doodelijk sluw!

Indien ik iets in de gemeente te zeggen had,
maar het altijd met lijsten moest gaan, om wat
geld los te krijgen, zou ik wel eens de proef
willen nemen, of het niet even goed of zelfs
beter zou gaan, wanneer men het deed op r'n Am-
sterdamisch. Ging het niet, dan zou hier een the-
rometer zijn, die een bedenkelijken graad van koude
en gevoelloosheid, van beginselloosheid aanwe-
zen. Een paar jaar geleden, denk ik, was ik ook ergens
in een Groninger gemeente, zoo ongeveer in deze
dagen, toen in het huis, waar ik me ophield, ook
een paar Diakenen kwamen binnenvallen, om te
trachten op die manier door huisbezoek in den
nood te voorzien. Van den ijver der ambtbroeders
legt dat natuurlijk een gunstig getuigenis af, maar
het is niet de manier. In het bevestigingsformulier
wordt hun, meen ik, dan ook niet een dergelijke
taak opgelegd. Voor de eere onzer Gereformeerde
Kerken geloof ik, dat het even goed anders kan.
Men moet de gemeente ook een verkeerde ge-
woonte doen aannemen. Het is dan later natu-
rlijk lastig, die er weer uit te krijgen.

Ik hoor wel eens dat er een papertje van f10
in het collecte zakje wordt gevonden! „Ter navol-
ging”, wordt dit dan vermeld. Dit is m. i. heel-
maal een verkeerde manier van doen! De broeders
en zusters, die er wat fortuinlijk bijtunen, moeten
het helemaal niet als iets bijzonders beschouwen,
dat aparte vermelding behoeft, wanneer ze van hun
overvloed voor Kerk en armen wat meer dan een
dubbeltje of kwartje afzonderen. Ze moeten geven
naar dat ze zelf ontvingen. Gelijk ik reeds zei, ze
moeten overeenkomstig de gelijkenis van de talenten
handelen. Voor vele gemeenten zou de salaris-
kwestie ten opzichte van den predikant fonaal zijn
opgelost, geen arme broeder zou meer in de ellende
verkeeren, wanneer dit werd volbracht.

Geven is een heilige kunst, die ook geleerd moet
worden, maar die m. i. meer afgeleerd dan aange-
leerd wordt, wanneer in het kerkgebouw de beste
plaatsen aan de hoogst biedenden worden verpacht,
in den nood der armen door collectielijsten moet
worden voorzien en van elke kleine gift speciale
melding wordt gemaakt. Ge moet er maar eens
over denken, en ik vertrouw, dat ge het wel met
me eens zijt, dat ik zoover de plank nog niet mis
ben. Misschien kan ik de volgende week persoon-
lijk in Groningerland wel eens van u vernemen,
hoe gij er over denkt!

Met vriendelijke groeten en heilbeden,
als steeds

Uw toegenege
WILHELMUS.

Wilhelmus heeft hier terecht den vinger ge-
legd op een wonderplek in ons kerkelijk leven.
Alle barmhartigheid, waarin menschelelijk ijdel-
heid zich mengt, heeft haar loon weg bij God.
Moge de Kerk daarom wel toezien, dat ze
toch op geenlei wijze die ijdelheid in de hand
werkt.

Wilhelmus heeft volkomen gelijk. Dat afson-
derlijk vermelden van den kansel van elke
extra-gave, dat rondgaan met lijsten, waarop
met naam en toenaam vermeld wordt, wat men
voor de armen gegeven heeft, is speculeren op
de menschelelijkheid.

Laat de rechterhand niet weten wat de lin-
kerhand doet, dat is de regel, dien Christus
heeft gegeven en die ook door zijn Kerk moet
gehandhaafd worden.

Officiële Berichten.

Classe 's Gravenhage.

De Kerkraad der Gereformeerde kerk van
's Gravenhage bericht dat wegens ingekomen
verzoek voor peremptoer examen de vergadering
der classe 's Gravenhage D. V. zal plaats hebben
op Dinsdag 22 Februari e. k. en niet op 8
Februari, zooals eerst gemeld is.

Punten voor het agendum worden ingewacht
vóór Dinsdag 1 Februari a. s. bij den scriba,
Van Speykstraat 105, 's Gravenhage.

Namens den Kerkraad voorn.
C. LIEN CACHET, scriba.

Classe Woerden.

De e. k. vergadering der classe zal D. V. ge-
houden worden Donderdag 10 Februari a. s.
's morgens ten 9 ure in de Geref. kerk te Alfen
a. d. Rijn.

Sukken voor het agendum vóór 20 Januari
in te zenden bij den eerstondergeteekende.

Namens de roepende kerk van Woerden:
J. W. GUST, praetor.
D. ENGEL, scriba.

Zuid-Holland (Zuidelijk gedeelte).

Aanvragen naar art. 12 en 13 (hulpbeek. Kerken
en emer. Pred.) worden ingewacht, door Dep.
der Part. Synode van Zuid-Holland (Zuidelijk
gedeelte) vóór 1 Maart bij: Dr. M. H. K. Mol,
sect.-penningmeester, Zwartewaal.

KOLLUM, 12 Jan. J. l. Zondag en Maandag
d. a. v. waren voor onze gemeente blijde dagen.
Het was 10 dezer toch 25 jaar geleden dat één
onzer predikanten, Ds. Dekker, in den Dienst
des Woords werd bevestigd. Naar aanleiding
van dit heuglijk feit sprak de jubilaris Zondag-
morgen tot de gemeente over 1 Cor. 15: 100.
Naafloop der goddienstvoering zong de gemeente
den jubilaris staande toe het laatste vers van
Ps. 121. — Maandagavond pood de kerkraad
den jubilaris een receptie aan, waarvan een
overvloedig gebruik werd gemaakt. Namens de
gemeente bood Ds. Meijer den jubilaris ter
gehoortenis aan een eikenhouten bureau-ministe-
rieel bijbehorenden stoel. Het was een genotvolle
avond.

Zegge de Heere den jubilaris verder en stelle
Hij hem tot rijken zegen voor onze gemeente
en onze Kerken in het algemeen.

Namens den Kerkraad der Geref. Kerk te
Kollum:
T. KOKMEIJER, secr.

DUURWOUD, 9 Jan. Hedenmorgen, in de
goddienstvoering, werd door de gemeente haar
50 jaar bestaan herdacht. Door onzen beëindig-
leeraar werd de gemeente bepaald bij Ps. 126: 3.
Na de gemeente gewezen te hebben op de
weldaden die de Heere Israel bewees, bepaalde
hij de gemeente bij haar klein begin (slechts

een 6-tal leden), doch de Heere zegende zijn
woord tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Den
28den Dec. 1859 kwam onder leiding van Prof.
de Haan, van Kampen, de Kerk tot openbaring.
en 5 Jan. 1860 werden de ouderlingen en een
diaken bevestigd. Thans bezitten we een nieuw,
met kerkgebouw, met eene nieuwe pastorie. De
gemeente is aangegroeid tot 400 zielen, waarvan
150 belijdende leden.

Op de plaats van de oude kerk en pastorie
prijkt thans een Christelijke school met 2 lokalen
waarin 89 kinderen zitten, allen uit eigen
gemeente. Wel heeft de Heere groote dingen
bij ons gedaan, en is de gemeente verblijd over
de zegeningen en weldaden haar geschonken.

Namens den Kerkraad:
A. V. D. MEULEN, scriba.

Buitenland

Engeland. De National Free Church
Council en de verkiezingen. Statistiek der Congregationalistische Kerk.

In Engeland is de verkiezingstijd in vol-
gang. De strijd gaat over het openbaar onder-
wijs, beperking van het verbruik van alcoholi-
sche dranken, de vrijmaking van de staatskerk
van Wales, het geven van zelfregering aan
Ierland, „Social Reform”, beperking der be-
voegdheid van het Huis der Lords.

Opmerkelijk is het, dat de *National Free Church*
Council een organisatie die alle vrije Kerken
in Engeland wil omvatten, zich mede in den
strijd gemengd heeft. Het bestuur van dien
bond wil in meer dan honderd steden van
Engeland meetings houden, waarin de voor-
naamste leiders der Nonconformisten het woord
zullen voeren; op groote schaal wil men ook
blades of brochures verspreiden, en voor dit
alles heeft men een f240000 noodig; en de vrien-
den der Vrije Kerken worden nu uitgenoodigd
die som bijeen te brengen. Ongetwijfeld hebben
de Nonconformisten belang bij het wijzigen van de
onderwijswet; de wet die tegenwoordig van kracht
is, komt den Anglicanen meer in het gevecht, dan
den Nonconformisten. Het is zeer onblijkelijk dat
in het vorstendom Wales de Staatskerk nog het
privilegie heeft door den Staat onderhouden te
worden, terwijl verreweg de meerderheid der
bevolking behoort tot de Vrije Kerken die
zelve in de kosten van haar eredienst voorzien;
het is duidelijk dat de Vrije Kerken de nood-
zakelijkheid inzien, dat het drankverbruik in
Engeland wordt beteugeld, immers is er geen
land ter wereld waar zooveel vrouwen in de
klaauwen van den drankdijvel gevallen zijn; het
is ook te verklaren, dat de leden der Vrije
Kerken recht zoeken voor het Roomsche Ierland,
welk land stap voor stap rijp geworden is voor
zelfregering — doch het is te betreuren, dat
de Council der Vrije Kerken zich met al die
dingen bemoeit, en hare actie in politieke zaken
niet overlaat aan een staatkundig comité. Wij
in Nederland huldigen althans den regel der
Gereformeerde vaders, die uitspraken, dat in
kerkelijke vergaderingen alleen over kerkelijke
zaken mocht gehandeld worden.

Onder de vrije kerken van Engeland is de
congregationalistische wel de sterkste. Het zijn
de vroegere kerken der independenten, waartoe
ook Cromwell eenmaal behoord heeft.

De congregationalisten tellen in Engeland op
dit oogenblik 432 kerken en zendingsstations,
in de kerkgebouwen is plaats voor 1,806,072
personen. Het aantal leden bedraagt 495,170,
terwijl 799,910 kinderen de congregationalis-
tische Zondagscholen bezoeken. Vergelijken
men het voorgaande jaar is het aantal leden
afgenomen met 2,492 personen, maar het aantal
kerken is met 17 vermeerderd. Waaraan is toe
te schrijven dat het aantal leden verminderd?
Het antwoord luidt: in Wales verminderde de
kerken met een 2,048 leden. Dit verschijnsel is
een nawerking van den revival in Wales als belijdende
leden deel uit van de congregationalistische kerk
van dat land, tegenwoordig is dit aantal 165,997.
Het is te betreuren, dat zooveel van de 3,145
predikanten der congregationalisten de „New
Theology” volgen.

Frankrijk. Madagascar.

De gouverneur van Madagascar Augagneur
is met verlof naar Parijs gekomen; of hij weder
derwaarts terug zal keeren, weet men niet. Na
zijn aankomst: is hij door reporters geïnterviewd;
daarbij beweerde hij, dat hij geen „kerksluiters”
was, het was hem er alleen om te doen ge-
weest, den arbeid der inlandse predikers te
beperken. Hierop liet de president van het
Fransche Zendingenootschap A. Bogner in de
Temps eene verklaring drukken, waarin gezegd
wordt, dat onder het gouverneurschap van
Augagneur een groot aantal kerken gesloten
werden; dat geweigerd werd toestemming te geven
tot het doen van herstellingen aan kerkgebou-
wen; dat sendelingen geen begrafenisplechtig-
heden konden leiden; dat aan de conscientie-
vrijheid der inlanders geweld werd aangedaan;
dat zelfs de godsdienstvrijheid der Europeanen
werd beperkt, gelijk in geen andere kolonie van
Frankrijk.

Daar de Christenen op het groote eiland door
geen wet beschermd worden, maar aan de wille-
keur van atheïstische ambtenaren overgegeven
zijn, is er te Parijs een comité gevormd tot
„verdediging der gewetens- en godsdienstvrijheid
op Madagascar” onder voorzitterschap van
Professor Raul Allier.

Dit comité wil de beweringen van Augagneur
logenstraffen en tracht voor de inwoners van
Madagascar dezelfde rechten te verzekeren, die in
Frankrijk ten opzichte van het uitoefenen der
religie bestaan.

In Parijs zijn door middel van leden der
Christelijke Jongelingsverenigingen 3000 exten-
sieven van het eerste manifest van het comité
verspreid.

Noord-Amerika. Prof. Foster over
Nietzsche.

De hoogleraar Foster, professor aan de Uni-
versiteit te Chicago, bekend door zijn harleki-
nades op „Inlogisch gebied, hield onlangs een
preek waarin hij een eerekrans vlocht voor
Nietzsche, den Duitschen wijzegeer, dien hij een der
uitnemendste leiders van het menschen in onze
dagen noemde. En nu men moet weten, dat Niet-
zsche leerde, dat men niet naar het goede moest
streven, maar naar macht. Daarom sprak hij
van een „Ubermensch” en van een „Herren-
moral”. Het zwakte moet niet gesteund worden;
barmhartigheid moet niet worden geëfend; van
een Godsdienst waarin genade wordt verkeer-
d, was hij geheel afkeerig. Volgens hem zou
de Anti-Christ de grootste weldoener van het
menschen zijn. Zou een kerk die een man

als Prof. Foster laat prediken, niet een synagoge
des Satans kunnen genoemd worden?

Japan. De toestand op het terrein
der religie.

In het monumentale werk over „het nieuwe
Japan”, dat door den vroegeren ministerpresident,
graaf Okuma, uitgegeven werd, vindt men in
het tweede deel, volgens de Engelsche vertaling,
onderscheidene opstellen, welke handelen over
de huidige toestanden op Godsdienstgebied in
Japan. De Japanische graal maakt, in zijn
inleidend overzicht over de nieuwste geschiede-
nis van Japan, de opmerking, dat de overgang
van den staatsgodsdienst, het Sintoïsme, tot de
tegenwoordig bestaande absolute godsdienst-
vrijheid, gelijk die door de constitutie van 1889
gewaarborgd is, zonder het minste bloedver-
gieten heeft plaats gehad. De artikelen waaruit
het boek bestaat, die door verschillende schrij-
vers geschreven zijn, handelend over Sintoïsme,
Confucianisme, Boeddhisme, Christendom, Phi-
lanthropie, onderwijs, wijbegeerte, socialisme en
letterkunde in Japan, bewijzen ronnecklaer
welk een chaos de geestelijke toestand van het
Japanse volk op den huidige oogenblik
vertoont. De schrijver die over het Sintoïsme
handelt, de hoogleraar Kunikida Kume, zegt:
„Als een historicus, kan ik bij het licht der ge-
schiedenis zeggen, dat het Boeddhisme, al was
het ook vroeger zeer machtig, tegenwoordig
eigenlijk een puinhoop is. Het wijsgeerige deel
van het Confucianisme is niet anders dan een
smakeloze navolging van andere stelsels. De
Boeddhisten, Confucianisten en Sintoïsten hebben
in de seculier, Theologie en bovennatuurkunde
zuike wervelingen van controversen laten waaien,
dat men het hartelijk moede werd, naar hen te
hooren. Is er geen andere Godsdienst, die meer
uitwerkt en meer bezielt, die het ware hemelrijk
op aarde vestigt?” Hij handelt daarna over
het Christendom, waarvan hij het eerst in Amerika
een levendigen, overtuigelijken indruk ontving.
Maar als de schrijver de vraag stelt: „aan
welke religie geloof ik dan zelf?”, wil hij daarop
geen beslissend antwoord geven. „Bij openbare
feestelijke gelegenheden volg ik den priester die
het Sintoïsme dient, bij begrafenis is de
Boeddhistische priester mijn geestelijke; mijn
leven regel ik naar de voorschriften van Con-
fucius en van de Christelijke seculier. Maar
in mijn hart geef ik weinig om uitwendige
vormen en betwijfel of in het licht der ewig-
heid er tusschen de Godsdiensten der beschafte
wereld wezenlijk verschil bestaat.”

Een ander medewerker van het boek beweert,
dat het binnengedringen van Europeesche denk-
beelden een nationale reactie en daarmee een
wederopleving van het bijna vergeten Sintoïsme
in het aanzijn heeft geroepen. Deze schrijver
beweert: „Begravenissen, wij welke lang den
Boeddhistischen ritus gevolgd werd, hebben nu
op de wijze van het Sintoïsme plaats. Vroeger
leken de kapellen der Sintoïsten op de Boed-
dhistische tempels, tegenwoordig volgens zij den
eenvoudigen stijl der oude gebouwen. In de
tegenwoordige uniformen der ambtenaren en
rechters kan men bemerken, dat men terugkeert
tot de oude hofkleeding. Dit zijn eenige voor-
beelden, waaruit blijkt, dat de leus opgegeven
is: „terug tot de oude tijden”.

Daarentegen beweert de schrijver die het
Confucianisme tot onderwerp heeft, dat de leer
van Confucius het modernste en hoogste is,
wilt hij een seculier zonder Godsdienstig fun-
dament predikt. „Het Confucianisme wijst op
het doelwit der menscheid, op het algemeene
en zedelijke beginsel der humaniteit, vrij van
elk Godsdienstig dogma. Wanneer ook de lijst
van het Confucianisme broos geworden is, zoo
gelooven wij toch, dat zijn geest, die nog als
te voren leeft en een integreerd bestanddeel
uitmaakt van de hedendaagsche opvoeding, in
een nieuw gewaad lange eeuwen leven zal.”

Het artikel dat over het Christendom handelt,
is van de hand van den bisschop der Japanische
Methodistische Kerk Voichi Honda, onder mede-
werking van een anderen Japanner. Zij betoogen,
dat tot vóór 1889 het Christendom in Japan
groote vorderingen maakte, doch dat daarna
achteruitgang op te merken is. De oorzaken
van dien achteruitgang zoeken de schrijvers in
de „nieuwe Theologie”, in het optreden der
algemeene Evangelische Protestantische Zending-
vereniging en in de nationale reactie, die om-
rent terzelfder tijd voelbaar werd. In de laatste
20 jaar heeft volgens de schrijvers het Christen-
dom terrein verloren. Toch meenen zij, dat in
den allerlaatsten tijd een wending ten goede is
ingeleden.

Een medewerker die over „den invloed van
het Westen” schreef, meent, dat „de karakter-
veranderende invloed van den Godsdienst van
Jesus eerst begint in het land merkbaar te
worden”.

Ook socialistische denkbeelden zijn in den
laatsten tijd in Japan doorgedrongen. De hoog-
leraar Isah Abe, van de Waseda Universiteit,
wijdt daaraan een artikel, waarin deze professor
uitsprekt, dat hij er van overtuigd is, dat de
socialistische leer in zijn vaderland een toekomst
heeft.

Men ziet uit dit alles, dat voor de voor-
stelling die sommigen zich maakten, alsof het
Japanse volk sterke neiging betoont om het
Christendom aan te nemen, niet veel grond
bestaat.

WINCKEL.

Vooy Kinderen.

BERGOPWAARTS.

XIII.

NOG NIET HUISWAANTS.

Niet ver van Haarlem onder Heemstede lag
twee eeuwen geleden en ligt nog de fraaie bui-
tenplaats De Hartkamp.

Dit buiten werd destijds bewoond door een
groot, rijk heer Mr. G. Clifford, een aanzienlijk
bankier, tevens een der bewindhebbers van de
Oost-Indische Compagnie.

Deze heer nu had niet alleen verstand van
den handel en van geldzaken, maar was ook,
gelijk vele aanzienlijken in die dagen, een man
die tijd en geld over had voor een of andere
liefhebberij, waartoe destijds vooral het aanleggen
van kostbare verzamelingen behoorde, 't zij van
Japanisch porselein of van boeken, van dieren
of van ouheden, van schelpen of van planten.
't Was zeker vrij wat beter dan het doellooze
en onnutte verzamelen b. v. van postzegels, gelijk
men nu doet.

Zoo had dan ook de heer Clifford op zijn
buiten allerlei schoone verzamelingen, een van
zeer mooie kasplanten, en andere van ge-
droogde planten, een derde van boeken, die op
de kruitkandte betrekking hadden.

Maar bij zulke groote prachtige en kost-
bare verzamelingen behoort iemand die alles
nagaat en verzorgt. Dit kon de heer Clifford
zelf niet doen, wij hij als koopman en bankier